

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 729/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou Mgr. Silviou Moravčíkovou, Mikulášska 29, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 502/2015 z 28. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 502/2015 z 28. marca 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je organizáciou kolektívnej správy, ktorá na základe oprávnenia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. k. MK-1709/2016-232/13071 udeleného 14. októbra 2016 „(predtým na základe oprávnenia udeleného dňa 06. 05. 2010 rozhodnutím č. 1/2007 s doložkou právoplatnosti dňa 18. 06. 2010, č. k.: MK-1338/2010-70/6167)“ vykonáva kolektívnu správu majetkových práv výkonných umelcov na území Slovenskej republiky.

Od roku 2013 je sťažovateľ v súdnych sporoch s Rozhlasom a televíziou Slovenska, (ďalej len „RTVS“), ktorá si prestala plniť svoje zmluvou prevzaté záväzky a od novembra 2012 neuhrádza výkonným umelcom zastupovaných sťažovateľom žiadne odmeny za použitie ich umeleckých výkonov v rozhlasovom vysielaní.

Dňa 1. marca 2013 podala RTVS proti sťažovateľovi žalobu o určenie obsahu zmluvy a vyhlásenie vôle uzavrieť zmluvu. Sťažovateľ uvádza, že RTVS sa svojím podaním „pokúsila o zneplatnenie Hromadnej licenčnej zmluvy, ktorú so sťažovateľom uzatvorila dňa 27. 07. 2012 na dobu určitú do 31. 12. 2013“.

Sťažovateľ uvádza, že odhladnuc od nenáležitých a umelo vykonštruovaných dôvodov, ktorými RTVS odôvodnila svoju žalobu, ako aj nesplnenia podmienok vymedzených v § 82 ods. 1 zákona č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) účinného do 31. decembra 2015, oprávňujúcich na podanie takejto žaloby, RTVS po prvom pojednávaní zmenila petit žaloby tak, že pôvodný petit obsahujúci návrh hromadnej licenčnej zmluvy nahradila novým petitom v znení, aby súd sám určil obsah hromadnej licenčnej zmluvy vrátane výšky primeranej odmeny za použitie spravovaných predmetov ochrany a zároveň uložil sťažovateľovi povinnosť túto hromadnú licenčnú zmluvu uzavrieť.

Okresný súd Bratislava II (ďalej len „okresný súd“), „*ktorý vo veci rozhodoval ako súd prvej inštancie, s poukazom na skutočnosť, že obsah zmluvy má tvoriť súčasť petitu žaloby a súd nemôže v zmysle ustálenej judikatúry (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 Cdo 109/2004) sám určiť obsah zmluvy, ani nahradiť prejav vôle uzavrieť zmluvu vo vzťahu k neurčitej a nešpecifikovanej zmluve*“, rozsudkom č. k. 16 C 69/2013-66 zo 7. mája 2014 žalobu RTVS ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol.

S názorom okresného súdu sa stotožnil aj Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), ktorý rozsudkom č. k. 8 Co 612/2014-93 zo 14. apríla 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) jeho rozhodnutie potvrdil. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 25. mája 2015. Proti rozsudku krajského súdu podala RTVS dovolanie.

Zároveň RTVS 1. júla 2015 podala proti sťažovateľovi novú žalobu o určenie obsahu hromadnej licenčnej zmluvy a vyhlásení vôle uzavrieť zmluvu. Sťažovateľ uvádza, že keďže predmetnú žalobu podala RTVS až po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty a bankovú záruku zriadila vo výške nezodpovedajúcej výške odmeny dohodnutej v poslednej hromadnej licenčnej zmluve, nevzniklo jej zákonné právo na použitie spravovaných predmetov ochrany. Počnúc 26. májom 2015 používa RTVS vo svojom rozhlasovom vysielaní umelecké výkony výkonných umelcov zastupovaných sťažovateľom neoprávnene.

V dôsledku tohto protiprávneho konania RTVS si sťažovateľ žalobou z 9. decembra 2016 uplatnil právo na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 212 444 € s príslušenstvom. Dňa 31. januára 2017 vydal okresný súd platobný rozkaz sp. zn. 18 Ca 6/2016, proti ktorému RTVS podala odpor.

Dňa 28. marca 2017 najvyšší súd rozhodol o dovolaní RTVS proti rozsudku krajského súdu tak, že napadnutým uznesením rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie najvyšší súd odôvodnil tým, že „*v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, keďže súd nedoručil RTVS vyjadrenie*

sťažovateľa k odvolaniu“. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 4. mája 2017.

Sťažovateľ uvádza, že jediným dôvodom, pre ktorý najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, bolo nedoručenie vyjadrenia sťažovateľa k odvolaniu RTVS okresným súdom, i keď RTVS na túto skutočnosť vo svojom dovolaní ani nepoukázala. V odôvodnení svojho rozhodnutia mal najvyšší súd konštatovať, že *„dovolací súd je povinný na vady konania, uvedené v § 237 ods. 1 OSP prihliadať bez ohľadu na to, či si ich dovolateľ uplatnil alebo nie a opomenutím doručenia vyjadrenia došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu mu možnosti konať pred súdom*“.

Sťažovateľ zastáva názor, že *„dané konanie začaté na základe žaloby RTVS je priam učebnicovým príkladom pre špecifické okolnosti a osobitý prístup. Keďže RTVS sa domáhala rozhodnutia žalobným petitom, ktorý bol v rozpore s Autorským zákonom, nakoľko neobsahoval žiadnu z podstatných náležitostí hromadnej licenčnej zmluvy, resp. žiadny návrh zmluvy, odvolací súd nemohol rozhodnúť inak, len tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zamietajúci žalobu RTVS potvrdil.*

Na rozhodnutie odvolacieho súdu nemohlo mať vplyv vyjadrenie žiadnej z procesných strán. Absencia znenia navrhovanej zmluvy v petite žaloby je zásadným a vážnym nedostatkom, v dôsledku ktorého súd musí žalobu vždy, za každých okolností, zamietnuť. Súd nemôže sám určiť obsah zmluvy.“.

Podľa názoru sťažovateľa mal najvyšší súd *„pri rozhodovaní o dovolaní RTVS voči rozsudku odvolacieho súdu prihliadnuť aj na skutočnosť, že žaloba nemala byť zo strany RTVS vôbec podaná. RTVS nesplnila ani jednu z podmienok, ktoré Autorský zákon platný v čase podania žaloby RTVS s právom domáhať sa určenia obsahu zmluvy výslovne spája. Zo strany RTVS išlo len o čistú špekuláciu, úmyselne navodiť stav, aby nemusela platiť výkonným umelcom zastupovaným sťažovateľom zmluvne dohodnuté odmeny...*

Súdne konanie, ktoré poskytuje právnu ochranu evidentnému zneužívaniu práva, nie je možné považovať za spravodlivý súdny proces, na ktorý má sťažovateľ právo.“.

Sťažovateľ je presvedčený, že zrušením právoplatného rozhodnutia krajského súdu a vrátením mu veci na ďalšie konanie vznikli v konaní zbytočné prietahy, keďže krajský súd ani po doručení vyjadrenia sťažovateľa RTVS a jej stanoviska k vyjadreniu sťažovateľa nemôže vo veci rozhodnúť inak, než tak, že žalobu opätovne zamietne. V dôsledku tohto nesprávneho kroku najvyššieho súdu sa súčasne oddialila možnosť sťažovateľa uplatniť si nárok na určenie odmeny za obdobie trvania zákonnej licencie na použitie predmetov ochrany, t. j. za obdobie od podania žaloby o určenie obsahu zmluvy až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Zrušením právoplatného rozhodnutia sa tiež podľa jeho názoru zlegalizovalo neoprávnené použitie predmetov ochrany zo strany RTVS, za ktoré si sťažovateľ uplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Z uvedeného je podľa názoru sťažovateľa zrejmé, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho práva *„na súdnu a inú právnu ochranu zakotveného v siedmom oddiele Ústavy Slovenskej republiky, a to konkrétne práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivý proces v zmysle Dohovoru“.* Najvyšší súd *„v namietanom súdnom rozhodnutí nezabezpečil v zákonom požadovanej kvalite procesné záruky ochrany základného práva na súdnu ochranu a základného práva na spravodlivé súdne konanie, najmä princíp právnej istoty, princíp nestrannosti a objektivity postupu konajúceho súdu“.*

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 502/2015 zo dňa 28. 03. 2017 porušené boli.

2. *Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 502/2015 zo dňa 28. 03. 2017 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.*

3. *Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] konania (podľa záverečného vyčíslenia), a to na účet Mgr. Silvie Moravčíkovej, advokátke, Mikulášska 29, 811 01 Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“*

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Predmetom predbežného prerokovania bolo sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

1. K namietanému porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu sťažovateľ odôvodňuje v podstate len svojím nesúhlasom s týmto rozhodnutím, ktorým najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nedoručenia vyjadrenia sťažovateľa k odvolaniu

RTVS, a to aj napriek tomu, že RTVS na túto skutočnosť v dovolaní nepoukázala. Podľa jeho názoru na rozhodnutie krajského súdu „*nemohlo mať vplyv vyjadrenie žiadnej z procesných strán*“. Zastáva preto názor, že najvyšší súd napadnutým uznesením „*nezabezpečil v zákonom požadovanej kvalite procesné záruky ochrany základného práva na súdnu ochranu a základného práva na spravodlivé súdne konanie, najmä princíp právnej istoty, princíp nestrannosti a objektivity postupu konajúceho súdu*“.

Ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Kompetencie ústavného súdu preto nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa ani na skúmanie namietanej vecnej nesprávosti. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

Ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a aplikácii právnych predpisov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00).

Najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd uviedol: «... *Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobkyne bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O. s. p.*

Podľa Občianskeho súdneho poriadku bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O. s. p. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravoval § 238 O. s. p. Keďže dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu nemožno podriaďiť pod žiadny dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 238 O. s. p., je zrejmé, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v predmetnej veci podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

... Predmetné dovolanie by bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O. s. p. Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdila a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

... S prihliadnutím na obsah dovolania najvyšší súd osobitne skúmal, či postupom (rozhodnutím) odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti žalobkyne konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

... Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva...

... Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto

rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

... V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

... Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O. s. p., je dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (viď § 242 ods. 1 O. s. p.).

... Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalobkyne z 30. júla 2014 (č. l. 70 spisu) sa písomne vyjadril žalovaný podaním doručeným súdu prvej inštancie 3. septembra 2014 (č. l. 85 spisu), žalobkyňa ale nemala možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd jej toto vyjadrenie žalovaného nedoručil. Opomenutím doručenia vyjadrenia žalovaného došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu mu možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

... Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd preto rozsudok krajského súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP).

... Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že právo účastníkov konania na doručenie procesných podaní ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie odvolania alebo vyjadrenia účastníka konania

druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ako súčasti práva na spravodlivý proces (mutatis mutandis I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04, I. ÚS 335/06).“

Ako z už citovaného odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, najvyšší súd sa v napadnutom uznesení vysporiadal s existenciou dovolacích dôvodov podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“) s tým, že osobitne skúmal existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP aj napriek tomu, že RTVS vo svojom dovolaní na tento dovolací dôvod výslovne nepoukazovala. Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za nevyhnutné uviesť, že dovolací súd existenciu dovolacích dôvodov podľa § 237 ods. 1 OSP skúma vždy, t. j. aj v prípade, ak ich dovolateľ neuplatnil v dovolaní, v tomto smere teda najvyšší súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi dovolania (§ 242 ods. 1 OSP). Najvyšší súd ako dovolací súd teda pri skúmaní existencie dovolacích dôvodov podľa § 237 ods. 1 OSP uplatňuje plnú jurisdikciu, nie je viazaný petitom dovolania a konkrétnou argumentáciou účastníkov konania. Je potrebné prihliadnuť aj na to, že kvalita odôvodnenia súdneho rozhodnutia je daná zákonnými kritériami (§ 157 ods. 2 OSP) a taktiež konkrétny obsah dovolacieho dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP bol vymedzený početnou judikatúrou najvyššieho súdu a podporne aj judikatúrou ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Z tohto pohľadu možno preto konštatovať, že dovolacia argumentácia RTVS a ani prípadná argumentácia sťažovateľa v ich vyjadrení nepredstavovala pre najvyšší súd záväzné vymedzenie predmetu dovolacieho konania.

V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že nedoručenie vyjadrenia sťažovateľa k odvolaniu RTVS nebol dôvod na to, aby najvyšší súd rušil rozsudok krajského súdu a vec mu vracal na ďalšie konanie, ústavný súd uvádza, že táto námietka sťažovateľa je zjavne neopodstatnená. Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej vo viacerých prípadoch dospel k záveru, že nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasti práva

na spravodlivý proces (m. m. I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04, I. ÚS 335/06, IV. ÚS 19/2012) a možno ho kvalifikovať ako odňatie možnosti konať pred súdom (I. ÚS 156/07).

Aj EŠLP vo svojej judikatúre uvádza, že „princíp rovnosti zbraní – jeden z prvkov širšieho konceptu spravodlivého procesu – vyžaduje, aby každej strane bola poskytnutá primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície vis – á – vis proti jej protistrane...“ (rozsudok vo veci Niederöst-Huber proti Švajčiarsku z 18. 2. 1997, bod 23). Európsky súd pre ľudské práva ďalej uviedol, že „koncept spravodlivého procesu v sebe v podstate implikuje právo procesných strán zoznámiť sa so všetkými predloženými dôkazmi a doručenými pripomienkami a vyjadriť sa k nim...“ (Niederöst-Huber proti Švajčiarsku, bod 24).

Ústavný súd pripúšťa, že v niektorých prípadoch vychádzal aj z názoru, že odňatie možnosti konať pred súdom nemusí samo osebe bezvýnimočne zakladať skutočnosť, že odvolateľovi nebolo predložené vyjadrenie druhej procesnej strany k jeho odvolaniu (IV. ÚS 19/2012), obdobne aj EŠLP v niektorých prípadoch v minulosti dospel k záveru, že neposkytnutie písomného vyjadrenia alebo dokumentov v konaní a nemožnosť sťažovateľa sa k nim vyjadriť nepredstavovalo porušenie práva na spravodlivý proces, na druhej strane však ústavný súd zastáva názor, že aj v prípade, že by šlo o takýto prípad a vo veci konajúci súd by napriek tomu zrušil preskúmané rozhodnutie súdu, uvedené pochybenie nedosahuje takú intenzitu, aby ho bolo možné kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Ústavný súd v súvislosti so zrušením rozsudku krajského súdu sp. zn. 8 Co 612/2014 zo 14. apríla 2015 a vrátením mu veci na ďalšie konanie napadnutým uznesením

najvyššieho súdu procesnej povahy poukazuje na to, že vzhľadom na to, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým pre procesnú vadu v konaní krajského súdu vedenom pod sp. zn. 8 Co 612/2014 „vrátilo vec“ do štádia odvolacieho konania, t. j. konanie pred všeobecnými súdmi nie je právoplatne skončené, a teda sťažovateľ ešte stále má na ochranu svojich práv k dispozícii právne prostriedky v rámci všeobecných súdov a až následne po právoplatnom skončení veci pred ústavným súdom.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným.

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu odôvodňuje tým, že keďže najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu ako súdu odvolacieho a vec mu vrátil na ďalšie konanie, spôsobil tak zbytočné prietahy v prejednávaní veci, pretože krajský súd podľa jeho názoru nemôže v predmetnej veci vydať žiadne iné rozhodnutie ako také, ktorým opäť potvrdí rozhodnutie súdu prvého stupňa, a zároveň najvyšší súd svojím rozhodnutím oddialil možnosť

sťažovateľa „*uplatniť si nárok na určenie odmeny za obdobie trvania zákonnej licencie na použitie predmetov ochrany...*“.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, ktorej súčasťou je aj právny názor, podľa ktorého k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nemôže dôjsť samotným rozhodnutím konkrétneho orgánu verejnej moci, ale len jeho postupom (nečinnosťou, nesprávnym, resp. neefektívnym postupom a podobne). Z uvedeného vyplýva, že v prípadoch, ak sťažovateľ namieta porušenie tohto práva konkrétnym rozhodnutím všeobecného súdu, nie jeho postupom, ústavný súd takú sťažnosť odmietne z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (obdobne napr. III. ÚS 258/05, III. ÚS 337/08, IV. ÚS 253/2011, IV. ÚS 742/2013, II. ÚS 216/2015).

V nadväznosti na uvedené preto ústavný súd konštatuje, že k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy by mohlo dôjsť iba v dôsledku nečinnosti alebo neefektívnej činnosti najvyššieho súdu. Samotným uznesením najvyššieho súdu však označené právo sťažovateľa byť porušené nemohlo, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami obsiahnutými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2017